

İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURUL YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönergenin amacı, İstanbul Atlas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge, İstanbul Atlas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun yapı işleyiş ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14. ve 42. maddeleri ile Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Yönergesi hükümlerine dayanarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönerge 'de geçen;

- Başkan: İstanbul Atlas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurul Başkanını,
 - Başkan Yardımcısı: Başkanın kendisine yardımcı olmak üzere görevlendirdiği Kurul üye/üyelerini
 - Birim: İstanbul Atlas Üniversitesi bünyesindeki idari ve akademik birimleri,
 - Kurul: İstanbul Atlas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulunu,
 - Raportör: Başkan tarafından konunun ön incelemesi için havale edildiği Kurul üyesi ve/veya uzmanı,
 - Rektör: İstanbul Atlas Üniversitesi Rektörünü,
 - Rektörlük: İstanbul Atlas Üniversitesi Rektörlüğünü,
 - Sorumlu Araştırmacı: İstanbul Atlas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan etik onayı almak için başvuran kişiyi,
 - Üniversite: İstanbul Atlas Üniversitesi'ni
 - Üye: İstanbul Atlas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Üyesini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Etik İlkeleri, Amaçları, Görevleri, Yapısı ve Çalışma Biçimi

İlkeler

MADDE 5- Etik kurul bilimsel araştırma disiplini temelinde yapacağı etik değerlendirme sürecinde, evrensel ahlak ilkeleri, tarafsızlık, şeffaflık, açıklık, objektiflik, doğruluk, insan haklarına saygıyı ve çevreyi korumayı gözetir; dil din, mezhep, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç ve sosyal statü ayırımı yapmamayı ilke edinir.

Kurulun amacı

MADDE 6 – (1) İnsan katılımcıların araştırma öncesinde, esnasında ve sonrasında haklarının korunması, zarar görmelerinin önlenmesi, bilgilendirilmiş olarak onamalarının alınmasını sağlamak üzere,

insan katılımcılar üzerinde yürütülecek sosyal bilimler, tarih, sanat ve çevre alanındaki her türlü bilimsel araştırma ve çalışmaları, etik yönden değerlendirerek, çalışmanın etik açıdan uygun olup olmadığı konusunda karar vermektir.

Kurulun görevleri

MADDE 7 – (1) Kurul'un görevleri şunlardır:

- a) Değerlendirme için standart formlar oluşturmak,
- b) Kurula yapılan uygun başvuruları kabul etmek,
- c) Başvurusu kabul edilen bilimsel araştırma ve çalışmalara ait anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film, ses kaydı ve benzeri veri toplanmasında kullanılan her türlü yazılı, sözlü, sesli veya görüntülü ölçüm araçlarını ve içeriğini etik açıdan değerlendirmek,
- ç) Başvuruların etik uygunluğu konusunda karar vermek.

Kurulun yapısı

MADDE 8 – (1) Kurul, Üniversite Senatosu tarafından önerilen ve Rektör tarafından atanan doktora veya uzmanlığını tamamlamış en az 7 (yedi) üyeden oluşur. Kurul üyeleri kendi arasından bir başkan seçer. Başkan, Kurul üyeleri arasından bir yardımcı seçer.

- (2) Başkanın olmadığı durumlarda başkan yardımcısı kurula başkanlık yapar.
- (3) Kurul üyeleri, sosyal ve beşeri bilimleri alanı ile ilgili birimlerin temsilcilerinden oluşur.
- (4) Kurul üyelerinin görev süresi iki yıldır. Görev süresi dolan üye tekrar seçilebilir.
- (5) Etik ihlali nedeniyle hakkında mahkûmiyet kararı verilen veya disiplin cezası alan kişi Kurula üye olamaz, üye ise üyeliği kendiliğinden sona erer.
- (6) Bir yıl içerisinde çağrılı olduğu Kurul toplantılarına mazeretsiz olarak üst üste iki veya aralıklı toplam dört toplantıya katılmayan üyenin görev süresi sonlanır.
- (7) Etik kurallara aykırı davranışının tespit edilmesi ve sair gerekli hallerde Kurul üyeleri görevlendirildiği usul ile görevden alınabilir.
- (8) Görevi herhangi bir nedenle sona eren üye yerine, Rektör tarafından kalan süreyi tamamlamak üzere yeni bir üye görevlendirilir.
- (9) Etik Kurul gerekli gördüğü durumlarda ilgili alanda bağımsız uzman görüşüne veya uzmanlardan oluşturulan alt komisyona başvurabilir.
- (10) Görüşüne başvuru uzmanlar ya da alt komisyon iletilen konularla ilgili raporunu öngörülen sürede Kurula sunar.

Çalışma biçimi

MADDE 9 – (1) Kurul, Akademik takvim içerisinde her ay en az bir kere olmak üzere üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada çekimser oy kullanılmaz. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilmiş kabul edilir.

- (2) Üyeler, inceleme konusu dosyanın içeriğini Kurul toplantısı dışında ve başkalarıyla tartışamaz, dosyaların içeriği hakkında bilgi veremez.
- (3) Başvuru dosyaları her ayın ilk haftası mesai bitimine kadar, kurul sekreteryasına eksiksiz teslim edilmelidir.
- (4) Başkan ve yardımcıları, Kurula yapılan başvuruları inceler, başvuru konusuna göre her başvuru için bir raportör görevlendirir. Raportör, ilgili dosyaya ilişkin toplantı öncesi bir inceleme raporu düzenler ve bu raporu toplantıdan bir iş günü öncesi Kurul üyelerine elektronik ortamda iletir.
- (5) Raportör, toplantıda Kurula söz konusu başvuru ile ilgili bilgi verir. Kurulun incelediği dosya ile ilgili oluşan görüş, gerekçesiyle birlikte kesin rapora dönüştürülür.
- (6) Kurul, kendisine yapılan başvuruları en geç bir ay içerisinde karara bağlar.
- (7) Dosya ile ilgili hazırlanan rapor, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır.
- (8) Kurul tarafından düzeltilmesi ya da eksikliklerinin tamamlanmasına karar verilen araştırma önerileri araştırmacılar tarafından düzeltilerek en geç bir ay içinde, tekrar Kurula başvuru yapılabilir ve bu başvuru, yapılan ilk toplantıda yeniden değerlendirilir.
- (9) Gerek görülen hallerde Kurul, kurul dışı uzman ya da danışmanların görüşüne başvurabilir. Bu kişiler, toplantıya davet edilebilecekleri gibi yazılı görüşleri de alınabilir. Bu koşullarda karar süreci uzayabilir. Bu düzenleme kapsamında aşağıdaki kişilerin uzman ya da danışman olarak görüşüne başvurulamaz:

- a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,

- b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,
c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,
ç) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(10) Kurul üyesinin kendisinin ve/veya ikinci derecede yakınının araştırmalarının görüşülmesi ve oylanması sırasında söz konusu üye toplantıya katılamaz. Bu durumda ilgili üye için Kurul toplantısında devamsızlık söz konusu edilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurula Başvuru ve Değerlendirme

Başvuru ve değerlendirme

MADDE 10 – (1) İnsan katılımcılarla veya insan üzerinde yapılacak yüz yüze veya bilgisayar ortamında gerçekleştirilecek her türlü anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film ve ses kaydı niteliğindeki veri toplama yöntemleriyle yapılan bilimsel araştırma ve çalışmaların etik açıdan değerlendirilebilmesi için, tüm araştırmacıların çalışmaya başlamadan önce Kurula başvuru yapması gerekir.

(2) Kurula başvuru, sorumlu araştırmacı tarafından yapılır. Başvuru dilekçesinde bütün araştırmacıların ıslak imzalı onayları alınır. Kurulun belirlediği belge ve formlar hazırlanarak, hem elektronik ortamda hem de ıslak imzalı basılı kopya şeklinde Kurul sekreteryasına teslim edilir.

(3) Kurul, başvurusu yapılan araştırma projelerini çalışmanın amacı, yöntemi, yararları ve olası tehlikelerini, bütçesini göz önünde bulundurarak etik açıdan değerlendirir. Değerlendirme sonucunda "uygun", "düzeltmesi gerekir", "görevsizlik" ya da "uygun değildir" şeklinde karar verir. Başvurusuna "düzeltmesi gerekir" kararı verilen sorumlu araştırmacı, gerekli düzeltmeleri yaparak veya eksiklikleri gidererek tekrar Kurula başvuru yapabilir.

(4) Kurul, değişiklik yapılmasını talep ederse istenen değişiklikleri sorumlu araştırmacıya elektronik ortamda bildirir.

(5) Kurul toplantısında alınan tüm kararlar ilgili dosyalarda saklı tutulur.

(6) Kurul, dosya ile ilgili kararını aldıktan sonra, sorumlu araştırmacı dosyasının sonuç kararını Kurul sekreteryasından alır. Sonuç, ayrıca sorumlu araştırmacıya elektronik ortamda bildirilir.

(7) Kurum dışı başvurulardan, Rektörlük önerisi ile Üniversite Mütevelli Heyeti tarafından belirlenen miktarda başvuru ücreti alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 11 - (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Yönergesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 12 - (1) Bu Yönerge, İstanbul Atlas Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 - (1) Bu Yönerge hükümlerini, Rektör yürütür.